

Archeologisch advies nr.	GH19a43
Plangebied	Einighausen Pastoor Bastinstraat 15 woningen
Kadasternr	Sittard, sectie R, perceel 126
Intern nummer gemeente	
Op verzoek van	Dhr. Stiekema, Econsultancy
Betreft	Toets naar noodzaak archeologisch onderzoek tbv nieuw bestemmingsplan
Huidig gebruik	braak (bron: topografische kaart 1:25.000)
Geplande bodemingreep	Bouw 15 woningen (max. diepte xxx meter –Mv)
Omvang plangebied	Circa 4000 m ²
Advies	vrijgeven

N.B. DIT IS EEN VOORLOPIG PRE-ADVIES. AAN DIT ADVIES KUNNEN GEEN RECHTEN WORDEN ONTLEEND.

Inleiding/Project

De gemeente Sittard-Geleen heeft het voornemen om in het plangebied aan de Heistraat-Pastoor Bastinstraat in Einighausen vijftien woningen te laten bouwen. Op het terrein heeft eerder een schoolgebouw en sportcomplex gestaan die inmiddels gesloopt zijn (figuur 1).

Figuur 1. Situering plangebied met rechts de toekomstige inrichting.

De bouw van de woningen is in strijd met het vigerende bestemmingsplan (www.ruimtelijkeplannen.nl). Vandaar dat in een later stadium van het project een ruimtelijke onderbouwing, waarin alle ruimtelijke aspecten worden afgewogen, zal worden opgesteld. Hierbij zal niet het huidige bestemmingsplan richtinggevend zijn, maar het gemeentelijk beleid. In het verleden is in het plangebied echter al archeologisch onderzoek uitgevoerd en is in 2011 reeds een (concept) nieuw bestemmingsplan opgesteld (zie onder), waardoor de vraag rijst of het door de gemeente gevraagde archeologische onderzoek in het kader voor het opstellen van een nieuw, recenter bestemmingsplan, nog noodzakelijk is.

Vraagstelling

- Is in het plangebied archeologisch onderzoek noodzakelijk?

Bestemmingsplan en eerder onderzoek

Voor het plangebied geldt momenteel het oud bestemmingsplan Guttecoven en Einighausen, vastgesteld op 1-10-2009 (www.ruimtelijkeplannen.nl). Voor het plangebied geldt de bestemming *Maatschappelijke voorzieningen* (figuur 2, bruin vlak), waaraan een dubbelbestemming 'Bescherming archeologische waarden' aan is gekoppeld (figuur 2, gearceerde zone).

De voor 'Bescherming archeologische waarden' aangegeven gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming van de aan de gronden eigen zijnde archeologische waarden (bijlage 1). In de regels van het bestemmingsplan staat opgenomen dat in de volgende gevallen in principe een archeologische onderzoeksplicht geldt:

- indien de bodemverstoring dieper gaat dan 30 cm –Mv.

Figuur 2. Uitsnede bestemmingsplan Guttecoven en Einighausen (vastgesteld op 1-10-2009) met in het rode kader het plangebied.

Omdat Vitaal Wonen in het plangebied zeven koopwoningen met bijhorende parkeerplaats wilde realiseren en dit in strijd was met het bestemmingsplan, is in 2011 een nieuw (concept) bestemmingsplan opgesteld¹ waarvan de archeologische paragraaf door de toenmalige adviseur van de gemeente is beoordeeld.² In het kader van dit nieuw concept bestemmingsplan zijn allerlei onderzoeken uitgevoerd, waaronder ook archeologie. Synthegra heeft eind 2009 een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd, waarbij het booronderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied grotendeels verstoord is (bijlage 2).³ Slechts in één boring is een deels intacte radebrikgrond aangetroffen. Daardoor is geadviseerd om het plangebied vrij te geven. Het is niet duidelijk of het rapport ook door de toenmalige adviseur is beoordeeld en goedgekeurd. Er bevinden zich in het dossier twee conceptversies en één definitief rapport, maar geen aantoonbare beoordeling en geen officieel selectiebesluit. In het concept bestemmingsplan wordt door de dhr. Moonen wel aangegeven dat het plangebied verstoord is en er voor de geplande ontwikkeling vanuit het oogpunt van de archeologische monumentenzorg geen restricties meer gelden.⁴ Het concept bestemmingsplan heeft echter nooit een definitieve status gekregen en is bijgevolg niet geïmplementeerd.

Archeologische verwachting

Volgens de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Sittard-Geleen ligt het plangebied in een archeologisch interessant gebied (Verhoeven en Ellenkamp, 2010⁵).

Het gehele plangebied ligt binnen de historische kern van Einighausen. De historische kernen hebben een monumentstatus vanwege hun hoge archeologische waarde. Dit omdat binnen deze kernen de wortels van de huidige dorpen wordt verwacht. De begrenzing van deze kernen is gebaseerd op 19^e eeuwse en vroeg 20^e eeuwse kaarten. Binnen deze contouren kunnen in de bodem resten van vroegmoderne en waarschijnlijk ook van laatmiddeleeuwse (vanaf circa 1300 AD) bewoning worden aangetroffen. Ook sporen van oudere bewoning kunnen aanwezig zijn.

¹ Boer, D.R. & C.W. Buurman, 2011. Toelichting bestemmingsplan Pastoor Bastinstraat, gemeente Sittard-Geleen, rapportnummer 11A120.R001.DB.GL, versie 30 september 2011 (concept).

² Dhr. Bart Moonen, zie adviesnr. BM11a1.

³ Berkmortel, B.J.H.M., van den & E.A. Schorn, 2010. Bureauonderzoek en verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen, Pastoor Bastinstraat 1 te Einighausen, Synthegra Rapport S090411, Valkenswaard.

⁴ zie adviesnr. BM11a1, datum 31-10-2011.

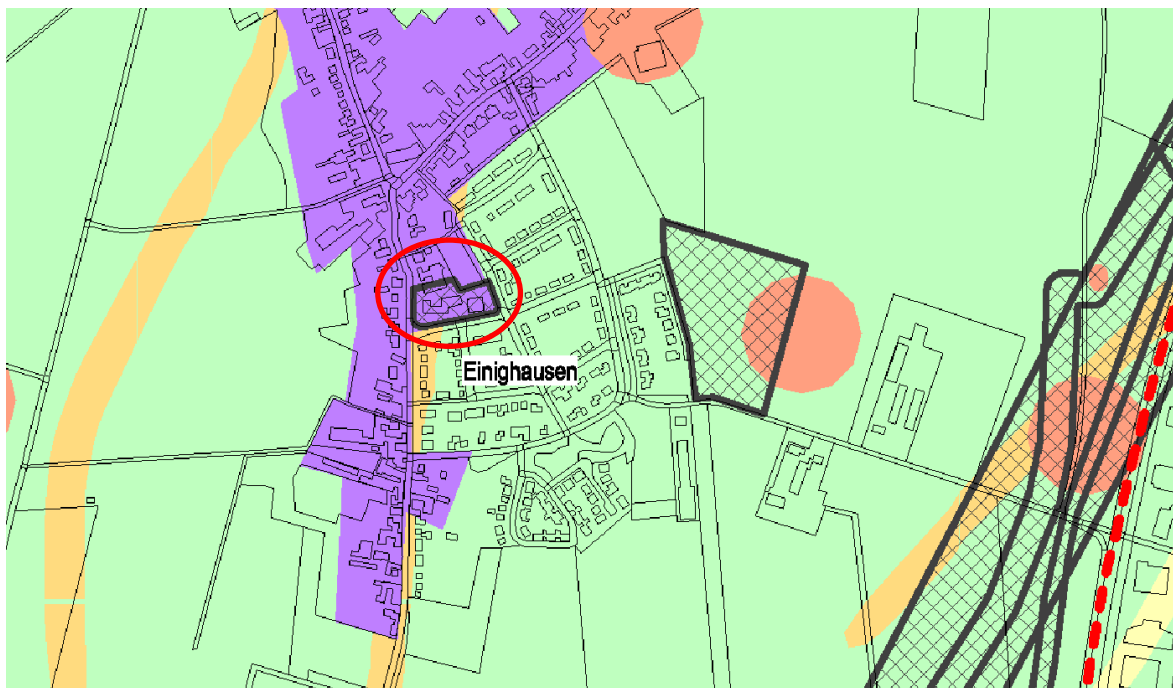
⁵ Verhoeven, M.P.F. & G.R. Ellenkamp, 2010. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Sittard-Geleen. RAAP-rapport 2144. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Daarnaast ligt het plangebied in het Provinciaal archeologisch aandachtsgebied Graetheide. Dit gebied is archeologisch interessant vanwege de hoge verwachting die daarbinnen geldt voor nederzettingen en grafvelden van de Lineair Bandkeramische cultuur (Vroeg neolithicum), maar ook voor andere perioden.

Op basis van landschappelijke en historische gegevens, in combinatie met de bekende archeologische vindplaatsen in de directe omgeving, geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting. In het plangebied moet vooral rekening worden gehouden met de aanwezigheid van nederzettingsterreinen met bijbehorende grafvelden ('droge archeologie').

Beleid van de gemeente Sittard-Geleen

De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart is vertaald in een gemeentelijke archeologische beleidskaart (vastgesteld in 2012). Op de beleidskaart ligt het plangebied in beleidscategorie 3 (figuur 3, rode ovaal). Het betreft een AMK-terrein van hoge archeologische waarde (historische kern). Omdat de realisatie van de vijftien woningen in strijd is met het vigerende bestemmingsplan uit 2009 en er dus een nieuw bestemmingsplan dient opgesteld te worden, is het beleid van de gemeente geldend. Dat wil zeggen dat toekomstige bodemingrepen niet groter mogen zijn dan 100 m² en niet dieper mogen gaan dan 30 cm – mv.

Figuur 3. Uitsnede uit de archeologische beleidskaart uit 2012 met binnen het rode ovaal het plangebied.

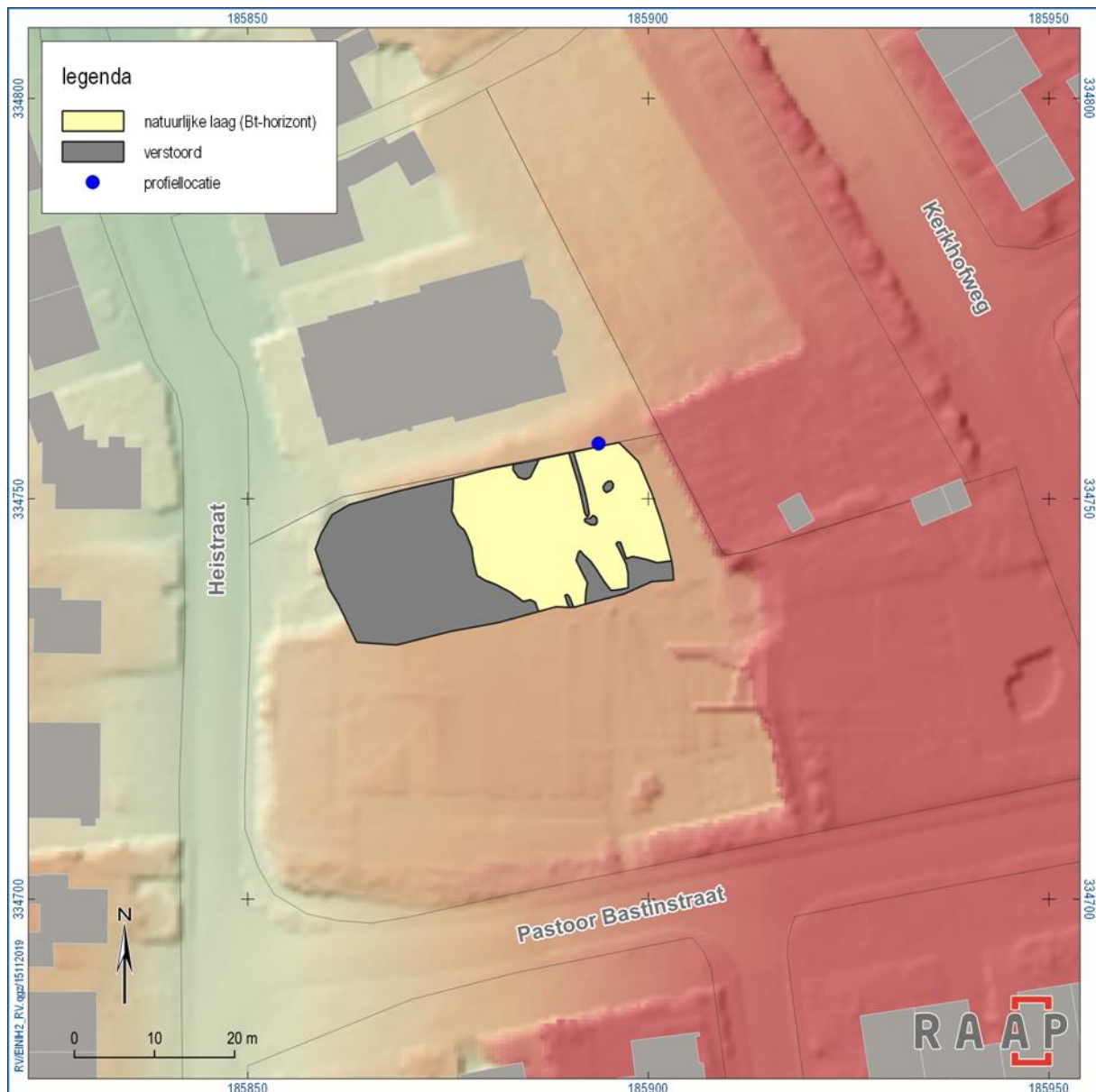
Op de beleidskaart staat het plangebied verder afgebeeld als een zone dat reeds onderzocht is maar waarvan het plangebied niet is vrijgegeven of waarvan het selectiebesluit niet bekend is (figuur 3, gearceerde zone).

Recent archeologisch onderzoek binnen het plangebied

Recentelijk heeft RAAP een archeologische opgraving-variant archeologische begeleiding uitgevoerd in het noordelijke deel van het plangebied.⁶ Dit onderzoek heeft geen archeologische resten opgeleverd. Er zijn enkel verstoringen waargenomen die veroorzaakt zijn door de sloop van het voormalige schoolgebouw met sporthal. De verstoringen reiken gemiddeld tot grote diepte (tot circa 3 m –mv), waardoor eventueel aanwezige archeologische resten zijn verdwenen. Wel is in het oostelijke deel van het plangebied van RAAP, nog een deel van een Bt-horizont aangetroffen (figuur 4, restant radebrikgrond) en vanaf 2,5 m – Mv zijn mogelijk nog de restanten van een middenpaleolithisch

⁶ Vaessen, R., in prep. Aanleg Infiltratiebuffer Bij De Oude School Aan De Heistraat in Einighausen, gemeente Sittard-Geleen, archeologisch onderzoek: opgraving - variant archeologische begeleiding, RAAP-Rapport xxx, Weesp.

niveau gevonden (mogelijk begraven Ab-horizont). Verdere analyse van de profielen dient echter nog te gebeuren in samenspraak met de fysisch geograaf.

Figuur 4. Onderzoekresultaten en de locatie van de gedocumenteerde profielen (Vaessen, in prep. figuur 2).

Conclusies en advies

Het plangebied is ingedeeld in beleidscategorie 3. Concreet betekent dit dat bodemingrepen die groter zijn dan 100 m² en dieper gaan dan 30 cm –Mv onderzoeksplchtig zijn.

In het plangebied is reeds een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd in 2010, waarbij de boringen hebben uitgewezen dat het plangebied verstoord is. Slechts in één boring is een deel van een Bt-horizont aangetroffen. In de overige boringen is geen Bt-horizont meer aanwezig en vertonen de boringen een verstoord profiel tot circa 75 cm – mv (aanwezigheid piepschuim en baksteenresten).⁷ Recent onderzoek door RAAP in het noorden van het plangebied heeft eveneens aangetoond dat grote delen tot circa 3 m – mv verstoord zijn door de sloop van het voormalige schoolgebouw en sporthal.

⁷ Boorstaten zijn door G. Hensen opnieuw beoordeeld in het kader van het opstellen van dit adviesdocument.

Wel is er op circa 2,5 m – mv mogelijk nog een middenpaleolithisch niveau aanwezig, maar dit is nog niet met zekerheid aangetoond. Mogelijk dat de toekomstige rioolwerkzaamheden in de Heistraat hier meer duidelijkheid over kunnen geven. De kans op aantreffen van een middenpaleolithische vindplaats in het plangebied, wordt echter zeer klein geacht.

Op basis van de reeds uitgevoerde onderzoeken en de te verwachten verstoringen, wordt geadviseerd om het plangebied vrij te geven. In het nieuwe bestemmingsplan hoeft de dubbelbestemming waarde-archeologie niet opgenomen te worden.

Meldingsplicht

Bij een verstoringsdiepte groter dan 30 cm geldt een meldingsplicht voor de aanvang van de werkzaamheden. Dit betekent dat in de omgevingsvergunning moet worden opgenomen dat de aanvang van het bouwrijp maken van het perceel moet worden gemeld bij de gemeentelijk archeoloog.

De volgende teksten zullen worden opgenomen in de omgevingsvergunning:

1. De aanvang van het bouwrijp maken van het perceel dient twee weken voor de werkstart aan de gemeentelijk archeoloog te worden gemeld per email (marion.aarts@sittard-geleen.nl).
2. De mogelijkheid dat er in het plangebied archeologische vondsten worden gedaan, wordt – gezien de hoge archeologische verwachting– niet uitgesloten. Wij wijzen u nadrukkelijk op uw wettelijke verplichting (Erfgoedwet; paragraaf 5.4) om archeologische vondsten te melden. Bij het doen van vondsten waarvan u vermoedt dat het om archeologische vondsten of sporen gaat, bent u verplicht deze onmiddellijk te melden bij de bevoegde instantie, in dit geval de gemeente. U kunt uw vondsten melden bij de gemeentelijk archeoloog Mw. M. Aarts (046-4777456) **en** aan de gemeentelijk projectleider of de gemeentelijk contactpersoon van uw project.

N.B. Dit advies geldt voor het plan dat nu is ingediend (d.d. november 2019). Indien het plan in de toekomst wordt aangepast, dient dit plan opnieuw archeologisch getoetst te worden.

28-11-2019

Gudrun Hensen, RAAP Zuid-Nederland

Akkoord gemeentelijk archeoloog, gemeente Sittard-Geleen (Marion Aarts)

17-01-2020

Marion Aarts

Gemeentelijk Archeoloog

Gemeente Sittard-Geleen

Marion.Aarts@sittard-geleen.nl

046-4777456

Aanwezig ma-di

Bijlage 1: Bestemmingsplan Guttecoven en Einighausen, 1-10-2009.

Artikel 19 Bescherming archeologische waarden

19.1 Doeleindenomschrijving

De op de verbeelding voor "bescherming archeologische waarden" aangegeven gronden zijn mede bestemd voor de bescherming van de aan de gronden eigen zijnde archeologische waarden.

19.2 Aanlegvergunning

A. Het is verboden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning van burgemeester en wethouder op de in lid 1. bedoelde gronden de volgende andere-werken uit te voeren:

- a. het vergraven en afgraven van gronden tot een diepte van meer dan 0,30 m beneden het peil;
- b. het egaliseren van gronden;
- c. het aanbrengen of verwijderen van diepwortelende beplantingen;
- d. het aanleggen van ondergrondse leidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
- e. het aanleggen en verharden van wegen, paden en parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
- f. het aanleggen van waterlopen en het vergraven, verruimen en dempen van bestaande waterlopen en vijvers.

B. Een aanlegvergunning als bedoeld onder A. wordt geweigerd, tenzij:

- a. de gemeentelijk archeoloog anders beslist;
- b. uit archeologisch onderzoek blijkt dat er zich geen archeologische resten in het plangebied bevinden;
- c. uit archeologisch onderzoek blijkt dat de aanwezige archeologische resten niet bedreigd worden door de geplande ingreep;
- d. de archeologische resten opgegraven worden.

C. Een aanlegvergunning als bedoeld onder A. is niet vereist voor:

- a. andere-werken, behorende bij het normale onderhoud, gebruik en beheer;
- b. andere-werken, welke op het tijdstip van het van kracht worden van het plan in uitvoering waren of konden worden uitgevoerd krachtens een vóór dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
- c. andere-werken, waarvoor een vergunning ingevolge de Monumentenwet 1988 is vereist.